

Recenze monografie

P. Widimský, I. Štětkářová a kol. Neurokardiologie. Praha: Maxdorf 2021, ISBN: 978-80-7345-644-3, cena 1 495 Kč.

Nová monografie, která vychází v nakladatelství Maxdorf Jessenius, je dílem dvou editorů a 29 dalších spoluautorů, převážně ze 3. LF UK a Vinohradské nemocnice.

Ve formátu A4 má kniha 280 stran a obsahuje velké množství černobílých i barevných obrázků, tabulek, grafů a schémat. Šestnáct kapitol je přehledně seskupeno do pěti zásadních okruhů: Diagnostika, Farmakoterapie, Intervenční a chirurgická léčba a Vybrané praktické problémy, jimž všem předchází Úvod do neurokardiologie jako nově zrozeného mezioboru. Zpracování kapitol povznáší barevně členitý displej zpracovaný v tabulkách „Klíčových bodů“, „Bodů k zapamatování“ a barevně odlišených okruhů – dokonce i na ořízce knihy. To vše slouží jak k přehlednosti, tak k vynikajícímu elegantnímu vzhledu knihy. Doporučená literatura je v hojné míře umístěna za jednotlivé oddíly a je dobře dostupná. Všeobecný výklad postupují zpestřující kazuistiky na bleděmodrém podkladě.

Divergence jednotlivých medicínských specializací zformovala během jejich historické samostatnosti často hluboké provozní mezery, vytvářející mezi specialisty přehradu s územím nikoho. To může být na škodu diagnostice i terapii, stále více volající po týmové spolupráci. Proto přemostování disociovaných oborů přináší vynikající pokrok i myšlenkový rozbřesk. Kardiovaskulární systém prostupuje veškeré orgány těla a zejména s mozkem tvoří oboustranně se

ovlivňující jednotu. Selhávání srdce může mít mnohé neurogenní příčiny a prosperita mozkové tkáně je naopak bezprostředně závislá na srdečním výkonu. Kornatící cévy mezi nimi ztěžují hnací síly srdce a drobí do mozkového oběhu úlomky svých aterosklerotických plátů. Úplně se v tom vyznat je stále náročnějším úkolem pro dobrého znalce krevní cirkulace. Znalosti se pro něj sbíhají nejen z oborů neurologie a kardiologie, ale také z radiologie, farmakologie, chirurgie, endokrinologie i psychiatrie. To vše – ve vzájemném koncertním propojení – kniha poskytuje.

Logická očekávání, že čtenář nalezne kardiovaskulární choroby promítající se do postižení mozku a naopak – dopady mozkových poruch na srdeční výkon, se naplňují v kapitolách 2 a 3, které jako nejobjemnější společně představují polovinu knihy. Čtenář zde najde i detaily z kardiopulmonální resuscitace a důsledků zástavy oběhu pro mozek v prvotřídním podání epileptologa. Setká se též s originálním výčtem dědičných neurologických onemocnění a autonomních poruch.

Z diagnostických metod jsou popsány monitorace poruch srdečního rytmu, ultrazvukové metody, angiografie ve svých různých použitích a samozřejmě CT i různé metodiky MR. Dvacet stran o farmakoterapii podává výklad strategie terapie antiokoagulační, antiagregační, antihypertenzní a statinové, a to v prevenci i v akutním pou-

žití včetně trombolitik. Objemnější čtyřicetistránkový rozsah je věnován nejmodernější metodice léčby, totiž metodám intervenčním a chirurgickým. Poslední okruh dalších praktických problémů neurokardiologie zahrnuje boj s rizikovými a doprovodnými faktory, jako jsou kouření, alkohol, deprese, spastická a bolest. Velmi vítaným finálním doplňkem jsou pak „Doporučené postupy“ pro jednotlivé léčebné situace – akutní mozkový ischemický/hemoragický iktus, infarkt myokardu, fibrilaci síní, intervence u karotických a vertebrálních stenóz – a pro jejich primární a sekundární prevenci. Ty vycházejí z usnesení mezinárodních organizací jako European Stroke Organisation, European Society of Cardiology, nebo American Heart Association, či American Stroke Association. Prof. Widimský v poslední kapitole objasňuje historické milníky oborů neurologie a kardiologie a srovnává podíly a afinity oborů vůči intervenčním výkonům v různých částech světa.

Ve svém celku je monografie Neurokardiologie dílem originálním, které vlastním způsobem startuje novou medicínskou disciplínu. Je obsahově velmi bohatá, s výkladem všech moderně vydobytých znalostí v oblasti kardiocerebrální cirkulace. Má také prvotřídní nakladatelské i technické zpracování, takže svou vědeckou výstižností, pestrostí i barevným zpracováním nabízí hloubavému čtenáři a diagnostikovi požitky.

prof. MUDr. Pavel Kalvach, CSc., FEAN